

Frelese og fortabelse ifølge Paulus

Indledning

Ordet *fortabelse* betegner for det første noget i fremtiden, og for det andet er der tale om noget uigenkaldeligt og endegyldigt, som mennesket ikke kan frelses fra.

Fortabelsen er vort udgangspunkt, og vi burde undre os over frelsen. Men frelsen er blevet det selvfølgelig, og vi diskuterer, om der overhovedet findes en fortabelse.

Frelsen

Frelsesgrundlaget ifølge Paulus er Jesu død og opstandelse (1 Kor 2,2; 1,18). Ifølge Paulus døde Kristus *for alle*, dvs. (1) han døde *til bedste for alle*; (2) han døde *i stedet for alle*, og (3) han døde *som repræsentant for alle*. Jesu død var i egentlig forstand en frelsesbegivenhed.

Fortabelsen

Et centralt anliggende for Paulus?

Paulus omtaler den dobbelte udgang af livet (Rom 2,5-10; Fil 1,28; 3,19; 1 Thess 5,9; 1 Tim 6,9; jf. ApG 26,18).

Tanken om den dobbelte udgang er integreret i Paulus' udsagn om

- (a) Gud (Rom 1,18; 3,5; 5,16-18).
- (b) Mennesket (Ef 2,3).
- (c) Loven (Rom 2,12f; 4,15; 2 Kor 3,9).
- (d) Evangeliet (Rom 5,9; 1 Thess 1,10; 1 Kor 15,18).
- (e) Apostolatet (2 Kor 2,15; 4,3).
- (f) Modtagelsen af evangeliet (1 Kor 1,18; 2 Kor 4,3f; Gal 5,2-4); retfærdiggørelsen (Rom 8,1.34; 14,23).
- (g) Som etisk motivation (1 Kor 6,9f; Gal 5,21; Ef 5,5.6; Kol 3,5f; Rom 1,18; 12,19; 1 Thess 4,6; Rom 14,10-12; 13,2; Gal 6,7f; 1 Kor 8,11; Rom 14,15).
- (h) De eskatologiske begivenheder (1 Thess 5,3; 2 Thess 1,7-9; 2,3.10; Rom 2,5-10; 5,9; 1 Thess 1,10; desuden Rom 11,17-24; 1 Thess 2,16).

Konklusion vedrørende fortabelsen som teologisk tema hos Paulus

Fortabelsen står ikke i centrum i Paulus' teologi. Det er sjældent, at Paulus giver en selvstændig beskrivelse af dommen og fortabelsen, og det er ikke Paulus' anliggende at forkynde fortabelse, men at forkynde frelse. På den anden er fortabelsen ikke at forstå som et perifert emne af underordnet betydning hos Paulus. Frygten for fortabelsen præger stort set alle dele af hans forkyndelse og undervisning (jf. dog synet på sakramenterne og kirken)..

Paulus' skildring af fortabelsen

Fortabelsen er af Paulus først og fremmest bestemt ud fra dens modsætning, nemlig frelsen. At være fortabt er at være uden for eller borte fra det evige liv med Gud.

Fortabelsen: at blive *underkastet Guds vrede og harme* (1 Thess 1,10; jf. Rom 2,5-10; 5,9). *fordømmelse* (Rom 8,1), det sted, hvor et menneske bliver tilregnet dets synder (jf. Rom 4,8; 2 Kor 5,19), det sted, hvor ikke velsignelsen, men forbandelsen råder. *ild* (1 Kor 3,13.15; 2 Thess 1,8). *trængsel og angst* (Rom 2,9; 2 Thess 1,5-7). *at blive og være fornægtet af Jesus Kristus* (2 Tim 2,12f). *et gudsforhold* (trods 2 Thess 1,9), ikke nådens, men dommens forhold til Gud. *tab af liv* (f.eks. Rom 1,32; 6,16.23; 1 Kor 15,56) og *undergang* (2 Thess 1,9). Jf. Rom 5,17f: frelsen både som en relation (nemlig *retfærdighed*, dvs. *frikendelse ind for Gud*) og som *liv*.

Fortabelsen er med andre ord ikke en del af den nuværende verdens virkelighed. Fortabelsen er i egentlig forstand ikke en nutidig realitet. Der er et *endnu ikke*-aspekt over fortabelsen. Fortabelsen er ikke en verden, som allerede nu befinder sig i det hinsidige. Men fortabelsen er kort sagt et frygteligt resultat af Guds dom på den yderste dag. Helvede er ikke et sted i underverdenen, hvor djævelen nu regerer og forsøger at lokke mennesker ned. Men helvede er en fremtidig virkelighed, og det er en virkelighed under Guds vrede og dom.

Læren om alles frelse hos Paulus?

Tekster

Rom 5,12-21; 8,38f; 11,32; 1 Kor 15,22.28; Fil 2,9-11; 2 Kor 5,14f.19; Kol 1,20; Ef 1,10.22f; 1 Tim 2,4.6; 4,10; Tit 2,11.

Alles frelse eller en dobbelt udgang ifølge Paulus?

Det er umiskendeligt, at Paulus forkynder den dobbelte udgang. Men hvad stiller man så op, hvis man ikke desto mindre er af den overbevisning, at der også er tekster, der kan tages til indtægt for læren om alles frelse?

- (1) Man kan ræsonnere som så, at Gud er kærlighed. Derfor må kirken forkynde alles frelse.
- (2) Man kan hævde, at der er en bro-forbindelse mellem de to grupper af udsagn, nemlig i antagelsen at fordømmelsen ikke er en evig fordømmelse.
- (3) Man kan forsøge at løse problemet ved ganske enkelt at acceptere, at Paulus' teologi rummer en indre spænding, som ikke lader sig løse.
- (4) Eller man kan give en mere psykologisk forklaring: Paulus ved, at der er en dobbelt udgang, men tilkendegiver alligevel sit stille håb om alles frelse.
- (5) Eller man kan antage, at der er en udvikling i Paulus' teologi. Man kan forestille sig, at Paulus bevæger sig fra tanken om en dobbelt udgang til læren om alles frelse.
- (6) Eller man kan formode, at Paulus' anliggende er, at mennesket bliver både truet (gennem ordene om den dobbelte udgang) og inviteret (gennem ordene om alles frelse) til tro. Mennesket kommer gennem begge sæt udsagn ind i et møde med Gud.
- (7) De tekster, der kan læses som udsagn om alles frelse, handler i virkeligheden om noget andet. Der er i den forbindelse to typer tekster:
  - (a) Der er for det første tekster, hvor Paulus udtaler, at Kristi frelsesgerning har en universel rækkevidde. Det er tekster, hvor Paulus betoner, at frelsens gave skal rækkes til hvert eneste menneske. Muligheden for frelse står åben for hvert eneste menneske (Rom 5,15; 11,32; 1 Kor 15,22; 2 Kor 5,14f.19; Kol 1,20; 1 Tim 2,4.6; Tit 2,11).
  - (b) Det er for det andet tekster, hvor Paulus giver udtryk for Guds eller Kristi universelle herredømme. Gud / Kristus er herre. Alt er underlagt Gud / Kristus, både i kraft af skabelsen og i kraft af frelsen. Ingen magt er for stærk for Gud / Kristus (1 Kor 15,28; Ef 1,10.22f; Fil 2,9-11).

Alt i alt fremgår det, at der ikke hos Paulus er belæg for den opfattelse, at alle mennesker bliver frelst. Paulus forudsætter, at et menneske kan lukke sig ude fra Guds nåde. Mennesket får et rundhåndet tilbud. Men mennesket kan sige *nej* og kan udelukke sig selv fra frelsens gave. Den frihed har Gud givet mennesket. Det menneske, der ikke vil vide af Guds gave, slipper også for Guds gave.

Fortabelsen er en tragedie. Det må ikke få os til at fortie den. Den er jo ifølge Paulus en virkelighed. Når det er tilfældet, er det misforstået næstekærlighed at fortie fortabelsen eller måske ligefrem forkynde, at der ikke er nogen fortabelse. En bibelforankret teologi og forkyndelse må respektere Paulus' udsagn om den dobbelte udgang og turde tage dem for pålydende, hvor skræmmende de end er. Vejen frem er ikke bortforklaring, men forkyndelse og bøn og håb.

Konklusion: *Frelsen er Guds skyld; fortabelsen er menneskets skyld.*

Peter V. Legarth (MF, 03.05.02)